

NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ny landskapslag om avbytarverksamhet för lantbrukare

1997-98

1996-97

nr 3

FR nr 30

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en ny landskapslag om avbytarverksamhet för lantbrukare. Lagen ersätter den tidigare lagen om avbytarverksamhet för lantbrukare. Avsikten med den nya lagen är att säkerställa en effektiv avbytarverksamhet och få ett mera överskådligt och lättillgängligt lagverk.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker landskapsstyrelsens framställning med vissa ändringsförslag främst av språklig natur.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet anser det angeläget att ordna avbytarverksamhet för lantbrukarna så att dessa har möjlighet att hålla semester och att vikariehjälp kan ordnas vid sjukdom eller olycksfall. Avbytarverksamheten är främst motiverad av sociala skäl men även från djurskyddssynpunkt. Omvårdnaden om djuren måste kunna ordnas om lantbrukaren drabbas av olycksfall eller sjukdom. En effektiv avbytarverksamhet stimulerar dessutom lantbrukarna att stanna kvar i yrket trots eventuellt vikande lönsamhet. Framställningens målsättning är bl.a. att bidra till att sysselsättningen inom lantbruket bibehålls. En förutsättning för att detta skall uppnås är att avbytarverksamheten kan utnyttjas även av småskaliga lantbruksenheter. Att förbättra arbetsförhållandena för lantbrukarna på de småskaliga lantbruksenheterna kan också ses som ett led i bevarandet av ett öppet landskap.

Enligt framställningen skall lantbrukaren vara sysselsatt minst 20 timmar i veckan för att vara berättigad till semester och veckoledighet. Djurhållning som näringsfång förutsätter i regel att djuren sköts alla dagar året runt. Det är denna bundenhet som föranleder behovet av vikarier i situationer då lantbrukaren är förhindrad att sköta djuren t.ex. vid sjukdom, men också behovet av rekreation. Många åländska lantbrukare är för sin utkomst idag beroende av andra inkomstkällor än dem som kommer av lantbruket. För att inte påskynda nedläggningen av små lantbruksenheter bedömer utskottet det inte motiverat att kräva att lantbrukaren skall vara sysselsatt med djurskötseln mer än 20 timmar i veckan.

Detaljmotivering

1 § Av 10 och 14 §§ framgår att lantbrukaren själv skall betala en viss del av landskapsstyrelsens kostnader för en lantbruksavbytare. Utskottet föreslår därför i förtydligande syfte att det även skall framgå av 1 § att landskapsstyrelsen i vissa fall endast delvis skall betala lönekostnaderna för en av lantbrukaren anställd lantbruksavbytare.

Utskottet föreslår vidare att "skall" i 3 mom. byts ut mot "kan". Landskapsstyrelsen kan då efter egen bedömning besluta att främja privata avbytarföretag när behov uppstår. Övriga ändringsförslag är av språklig natur.

2 § Den föreslagna rättelserna är av teknisk och språklig natur.

3 § Ändringsförslagen är av språklig natur.

5 § Utskottet föreslår att nämndens mandattid intas i lagen.

6 § Ändringsförslaget är av språklig natur.

8-14 § Ändringsförslagen är av språklig natur.

16-19 § Ändringsförslagen är av språklig natur.

20 § Utskottet föreslår att ersättningsanspråk även skall kunna framställas då lantbrukaren åsamkats ekonomisk skada på grund av att lantbruksavbytarens försummat att utföra en arbetsuppgift.

21-22 §§ Ändringsförslagen är av språklig natur.

23 § Ändringsförslagen i 1 mom. är av språklig natur. I 2 mom. föreslås en ändring i förtydligande syfte.

25 § Ändringsförslaget är av teknisk natur.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 24 september 1997 inbegärt näringsutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Anders Eriksson, sekreteraren i semesternämnden Stefan Isaksson, ledande avbytare Henrik Bertell, verkställande direktören Olof Öström vid Ålands Producentförbund och LPA-ombudsmannen Siv

Eliasson-Myllykoski.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Tage Boman, vice ordföranden Ronald Boman samt ledamöterna Lisbeth Eriksson, Tudeer och Sjöstrand.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

L A N D S K A P S L A G **om avbytarverksamhet för lantbrukare**

(Ingressen lika som i framställningen).

1 kap.

Inledande bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Avbytarverksamhet för en lantbrukares semester och veckoledighet samt behov av vikariehjälp ordnas enligt bestämmelserna i denna lag.

Landskapsstyrelsen skall göra det möjligt för en lantbrukare att få ledighet genom att erbjuda landskapsanställda lantbruksavbytare eller genom att helt eller delvis betala lönekostnaderna för en av lantbrukaren anställd lantbruksavbytare.

Landskapsstyrelsen kan även främja uppkomsten av privata avbytarföretag genom att betala ersättning för avbytarverksamhet till sådana företag enligt (*uteslutning*) 17 § och bestämmelser meddelade i landskapsförordning.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) **lantbruk** en självständig ekonomisk enhet som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (FFS 543/1967),

2) **kreatursskötsel** husdjursproduktion som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, med undantag av fiske,

3) **lantbrukare** en person som genom att själv delta i arbetet bedriver lantbruk och som

a) har en gällande försäkring för minimipensionsskydd enligt lagen om pension för

lantbruksföretagare (FFS 467/1969) eller som har lämnat in en ansökan om en sådan, eller som

b) har beviljats delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbrukare eller

c) har rätt till pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbrukare (FFS 1317/1990),

4) **husdjursenhet** olika grupper av djur som i daglig skötsel kräver en likvärdig arbetsinsats av lantbrukaren. En husdjursenhet består av

a) en mjölkko,

b) tre dikor eller fyra andra nötkreatur,

c) tre hästar,

d) tre suggor inklusive smågrisar eller 35 andra svin,

e) fyra getter över sex månader,

f) tio får över sex månader eller

g) 200 höns eller 2000 *broilrar*.

3 §

Rätt till semester, vikariehjälp och veckoledighet

Rätt till förmånerna i denna lag har en lantbrukare från och med *sin 18-årsdag* till och med det kalenderår *lantbrukaren* fyller 65 år och en lantbrukare i åldern 15-17 år *som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för erhållande av försäkring för minimipensionsskydd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare*.

En lantbrukare som erhåller arbetslöshetsersättning eller är anmäld hos arbetsförmedlingen som arbetssökande vid tiden för avbyttjänsten är inte berättigad till någon avbyttjänstverksamhet.

Rätt till semester och veckoledighet har en lantbrukare som arbetar minst 20 timmar i veckan med kreatursskötsel. Kreatursskötseln skall *under den ansökta ledigheten (uteslutning)* omfatta minst fyra husdjursenheter.

Rätt till vikariehjälp har en lantbrukare som av en i landskapsförordning *bestämd tillfällig orsak* inte har möjlighet att utan vikariehjälp sköta de nödvändiga arbeten som hör till den dagliga skötseln av lantbruket. En lantbrukare som har fyllt 65 år har *(uteslutning)* rätt till vikariehjälp *endast* om det konstaterade behovet av vikariehjälp har uppkommit *före 65-årsdagen*, såvida inte landskapsstyrelsen av särskilda generationsväxlingsskäl beslutar annat. Under de sex månader som följer efter *(uteslutning)* 65-årsdagen har *lantbrukaren* endast rätt till vikariehjälp under 60 dagar.

2 kap.

Förvaltningen

4 §

(Lika som i framställningen).

5 §

För fullgörande av de i 4 § avsedda uppgifterna tillsätter landskapsstyrelsen en semesternämnd för två år i sänder. Semesternämnden skall bestå av en ordförande och fyra ledamöter jämte personliga ersättare för dem. Minst två av ledamöterna jämte deras ersättare skall representera lantbrukarna i landskapet. Nämnden väljer inom sig en vice ordförande för nämndens mandattid. Landskapsstyrelsen skall dessutom förordna en sekreterare, vilken inte samtidigt kan vara medlem i semesternämnden.

(2-3 mom. lika som i framställningen).

6 §

Semesternämndens sekreterare handhar den allmänna förvaltningen av avbytarverksamheten.

Om ledningen av och tillsynen över avbytarverksamheten kräver det kan landskapsstyrelsen anställa en ledande lantbruksavbytare.

(3 mom. lika som i framställningen).

3 kap.

Avbytarverksamheten

7 §

(Lika som i framställningen).

8 §

Landskapets avbytarverksamhet.

Landskapets avbytarverksamhet är organiserad som

- 1) ringavbytning, då lantbruksavbytare är anställd med månadslön och betjänar en bestämd grupp av semesterberättigade lantbrukare som tillsammans med lantbruksavbytare gör upp om semester och veckoledighet under en längre tidsperiod eller
- 2) ambulerande avbytning, då lantbruksavbytare är anställd med månadslön och tjänstgör för (*uteslutning*) lantbrukare som inte i förväg bestämt tidpunkt för ledigheten.

9 §

Semester

En lantbrukare har rätt att under ett kalenderår på ansökan få lantbruksavbytare i 22 dagar för semester. Ansökan om semester görs skriftligen på en speciell blankett hos semesternämnden senast den 31 januari under det år ledigheten önskas, dock inte senare än 14 dagar innan den planerade semesterns början. En för sent inlämnad semesteransökan leder till att lantbrukaren förlorar rätten till semester med en dag per påbörjad (*uteslutning*) vecka efter den sista inlämningsdagen. Har ansökan inte kommit semesternämnden tillhanda senast den första vardagen i mars förlorar lantbrukaren rätten till lantbruksavbytare för semester under kalenderåret. Lantbrukaren har dock rätt att

komplettera eller ändra sin ansökan efter tidsfristens utgång.
(2 mom. lika som i framställningen).

10 §

Veckoledighet

En lantbrukare har rätt till veckoledighet under högst 12 dagar per år under förutsättning att *semesternämnden kan anvisa en ledig lantbruksavbytare*. Ansökan görs hos semesternämnden muntligen eller skriftligen i så god tid som möjligt. För denna tjänst betalar lantbrukaren en viss del av *landskapsstyrelsens* kostnader för lantbruksavbytare. Den del av kostnaden som lantbrukaren själv skall betala fastställs genom landskapsförordning.

Önskar en lantbrukare ytterligare ledighet och *kan semesternämnden anvisa en ledig lantbruksavbytare* kan lantbrukaren köpa *denna tjänst* mot full kostnadstäckning.

11 §

Lantbrukarens informationsskyldighet

Lantbrukaren skall i samband med (*uteslutning*) *ansökan* om semester lämna uppgift till semesternämndens sekreterare *om hur avbytet skall ordnas. Lantbrukaren kan välja att utnyttja landskapets avbytarverksamhet eller ett privat avbytarföretag eller anställa en egen lantbruksavbytare.*

Lantbrukaren skall även lämna uppgift om

- 1) antal och typ av husdjur,
 - 2) mekaniseringsgraden på gården och
 - 3) andra särskilda omständigheter som kan ha betydelse för skötseln av lantbruket samt
- i övrigt lämna den information som semesternämndens sekreterare begär.

12 §

Bestämmande av tiden för (uteslutning) semester

Beslut om beviljande av semester eller veckoledighet skall fattas och meddelas lantbrukaren i tillräckligt god tid före den *ansökta semesterns eller veckoledighetens början.*

Kan semesternämndens sekreterare inte anvisa lantbrukaren *en lantbruksavbytare (uteslutning)* under den tid lantbrukaren önskar skall lantbrukaren ges besked om när lediga lantbruksavbytare finns och beredas tillfälle att ändra *tiden för semester eller veckoledighet* innan beslut fattas.

Samtycker inte lantbrukaren (*uteslutning*) till att ta semester eller veckoledighet eller en del därav *då semesternämnden har en ledig lantbruksavbytare och kan lantbrukaren inte anföra godtagbara skäl, förloras rätten till ledigheten (uteslutning).* Detsamma gäller om lantbrukaren utan *godtagbar orsak* vägrar ta emot den lantbruksavbytare som *semesternämnden* anvisat (*uteslutning*). Finns det inga lediga lantbruksavbytare att tillgå har lantbrukaren rätt att på ansökan få resterande semesterdagar flyttade till nästa år.

En lantbrukare skall om möjligt förlägga sin semester, veckoledighet eller del därav till en tidpunkt då stora säsongbetonade eller för lantbrukets ekonomiska ställning viktiga arbetsuppgifter inte behöver utföras.

Om lantbrukaren på grund av sjukdom eller av annan godtagbar orsak inte kan ta semester under den tid då lantbruksavbytare reserverats för *lantbrukarens räkning*, kan semestern helt eller delvis framskjutas till en senare tidpunkt.

13 §

Följderna av en utökning av lantbruksavbytarens uppgifter

Om ett lantbruk drivs av två semesterberättigade lantbrukare och en lantbrukare under den *andras* semester inte fullgör *sina* skyldigheter (*uteslutning*) enligt den arbetsfördelning som gjorts upp med lantbruksavbytare och inte heller ordnar en vikarie, anses *lantbrukaren* ha haft semester under de dagar (*uteslutning*) lantbruksavbytare skött arbetsuppgifter som varit nödvändiga för att trygga lantbrukets fortsatta drift. Om det inte är möjligt att anse nämnda dagar som semesterdagar, skall den person som överlastat sina arbetsuppgifter på lantbruksavbytare ersätta den del av kostnaderna för avbytarejänsten som kan anses ha förorsakats av *handlandet*.

14 §

Vikariehjälp

Begäran om vikariehjälp görs hos semesternämndens sekreterare. Både idkare av kreatursskötsel och lantbrukare som endast bedriver växtodling har rätt till vikariehjälp. Semesternämndens sekreterare *uppskattar storleken av den totala arbetstiden på lantbruket och den arbetstid som åtgår för den frånvarande lantbrukarens arbetsuppgifter*. Vikariehjälp beviljas endast om det inte finns någon annan inom lantbruket som har möjlighet att sköta den frånvarande lantbrukarens arbetsuppgifter.

(2 mom. lika som i framställningen).

15 §

(Lika som i framställningen).

16 §

Lantbruksavbytarens arbetsuppgifter

(1 mom. lika som i framställningen).

En lantbruksavbytare skall, i enlighet med bestämmelserna i det reglemente som landskapsstyrelsen fastställt, sköta de arbetsuppgifter som i regel hör till kreatursskötseln samt andra nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruket. Under *den* tid som lantbruksavbytare ensam sköter driften av lantbruket skall *lantbruksavbytare* oavsett vad som överenskommits med lantbrukaren vid behov även göra övervakningsbesök för att trygga lantbrukets kreatursskötsel.

17 §

Icke landskapsanställd lantbruksavbytares arbetstid

En icke landskapsanställd lantbruksavbytares arbetstid anges i avbyttartimmar som räknas ut med hjälp av en timnorm som uppskattas utgående från antalet kreatur och typ av kreatur, produktionsmetoderna och -förhållandena på lantbruket samt tidpunkten för avbyttarverksamheten på sätt som *närmare bestäms i landskapsförordning.*

4 kap.

Särskilda bestämmelser

18 §

Semesternämndens rätt till information

Semesternämnden har rätt att av skatte- och andra myndigheter *erhålla erforderliga uppgifter och utredningar för verkställigheten av denna lag.*

19 §

Andra uppgifter för landskapsanställda lantbruksavbyttare

På ansökan av *en* lantbrukare eller enligt särskilt avtal med sammanslutning av lantbrukare kan semesternämnden anvisa landskapsanställda lantbruksavbyttare även för andra än i denna lag avsedda uppgifter. För dessa uppgifter uppbärs ersättning för de faktiska kostnader som *landskapsstyrelsen* åsamkas av lantbruksavbyttarens lön, socialskydd och övriga utgifter.

20 §

Ersättningsanspråk

En lantbrukare som anser sig ha lidit ekonomisk skada på grund av arbete som en av *landskapsstyrelsens* lantbruksavbyttare har utfört *eller försummat* kan skriftligen yrka på ersättning hos semesternämndens sekreterare. I yrkandet, som skall ha inkommit till semesternämndens sekreterare senast 30 dagar från det att lantbrukaren fick kännedom om skadan, skall omständigheterna kring skadan och storleken på den ekonomiska förlust som lantbrukaren lidit anges.

21 §

Rättelseyrkande

En lantbrukare som är missnöjd med ett beslut som semesternämndens sekreterare eller den ledande lantbruksavbyttaren har fattat kan inom 14 dagar från *(uteslutning) delgivningen av beslutet* skriftligen begära rättelse hos semesternämnden. I rättelseyrkandet, som läggs till grund för semesternämndens prövning, skall anges vilket beslut som önskas rättat och de omständigheter som rättelseyrkandet grundar sig på.

22 §

Sökande av ändring

Beslut som semesternämnden har fattat med stöd av 21 § får överklagas till Ålands förvaltningsdomstol. Överklagandet skall ha inkommit till domstolen inom 30 dagar från delgivningen av beslutet. *Fortsatta* besvär till högsta förvaltningsdomstolen är möjligt bara när det gäller beslut som avser återbetalning av felaktigt utnyttjad avbytarverksamhet som avses i 13 eller 15 §.

Om ändringssökandet i övrigt och om delgivning av beslut gäller vad därom är särskilt stadgat.

23 §

Sekretess

Personer som arbetar eller har arbetat som lantbruksavbytare med lön från landskapsstyrelsen får inte utan berörda personers tillstånd röja uppgifter om *en* enskild person eller *en* familj som de på grund av sin ställning, (*uteslutning*) sitt uppdrag eller arbete fått kännedom om.

Sekretessskyldigheten utgör inget hinder för att uppgifter lämnas till *en myndighet* eller en person som på tjänstens vägnar har rätt att få vetskap om vissa förhållanden.

24 §

(Lika som i framställningen).

25 §

(1-2 mom. lika som i framställningen).

Genom denna lag upphävs landskapslagen *den 25 februari 1986* om avbytar-service för lantbrukare (14/86).

Mariehamn den 18 december 1997

Ordförande

Tage Boman

Sekreterare

Marine Holm-Johansson

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It highlights the need for consistent and reliable data collection processes to support informed decision-making.

3. The third part of the document focuses on the role of technology in data management and analysis. It discusses how modern software solutions can streamline data collection, storage, and reporting, thereby improving efficiency and accuracy.

4. The fourth part of the document addresses the challenges associated with data management, such as data quality, security, and integration. It provides strategies to overcome these challenges and ensure the integrity and availability of data.

5. The fifth part of the document concludes by summarizing the key findings and recommendations. It stresses the importance of ongoing monitoring and evaluation to ensure that data management practices remain effective and aligned with organizational goals.

6. The sixth part of the document provides a detailed overview of the data management framework, including the roles and responsibilities of various stakeholders. It also outlines the key performance indicators (KPIs) used to measure the success of the data management process.

7. The seventh part of the document discusses the future of data management, highlighting emerging trends and technologies. It suggests ways in which the organization can stay ahead of the curve by adopting innovative data management solutions.

8. The eighth part of the document provides a final summary and reiterates the importance of data management in achieving organizational success. It encourages all employees to take ownership of their data and contribute to the overall data management strategy.

9. The ninth part of the document includes a list of references and resources used in the research. It also provides contact information for the authors and a list of acknowledgments.

10. The tenth part of the document is a concluding statement that expresses the authors' gratitude to the organization and its leadership for their support and collaboration throughout the project.